

Sygn. akt III AUa 920/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2015 r. w Lublinie

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 8 września 2014 r. sygn. akt VI U 1633/13

oddala apelację.

III AUa 920/14

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 17 lipca 2013 roku odmówił A. W. świadczenia przedemerytalnego, ponieważ wnioskodawca nie wykazał wymaganego 40 letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, przy czym organ rentowy nie uznał za udowodniony okresu pracy w gospodarstwie rolnym jego rodziców od dnia 18 lutego 1970 r. do dnia 19 lutego 1973 r. oraz okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w S. od dnia 14 lipca 1986 r. do dnia 3 listopada 1986 r., gdyż w tym czasie pracodawca nie zgłosił go do ubezpieczenia społecznego.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Radomiu wniósł wnioskodawca A. W., domagając się zaliczenia do okresu ubezpieczenia okresu zatrudnienia u J. R. oraz okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 8 września 2014 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. W. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 1 sierpnia 2013 roku. Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca A. W. ur. (...), w dniu 1 lipca 2013 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego. Na dzień 31 października 2012 r. z którym to dniem wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy, udowodnił okres ubezpieczenia w ilości 36 lat, 9 miesięcy i 7 dni a po doliczeniu okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych 37 lat, 3 miesiące i 22 dni. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców wnioskodawcy od dnia 18 lutego 1970 r. do dnia 19 lutego 1973 r. oraz okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w S. od dnia 14 lipca 1986 r. do dnia 3 listopada 1986 r. jako okresu uzupełniającego.

Sąd Okręgowy uznał, że stanowisko organu rentowego dotyczące odmowy zaliczenia wnioskodawcy spornego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców nie jest prawidłowe. Wnioskodawca cały czas od dzieciństwa zamieszkiwał ze swoimi rodzicami i pracował w ich gospodarstwie rolnym do dnia podjęcia pracy w Przedsiębiorstwie (...) w W.. Pracę w tym przedsiębiorstwie podjął od dnia 20 lutego 1973 r. Była to pierwsza praca wnioskodawcy. Po ukończeniu szkoły podstawowej nie uczył się w żadnej szkole zawodowej ani średniej, pracując w gospodarstwie rolnym rodziców o powierzchni ponad 10 ha. Było to typowe gospodarstwo rolne o ogólnym profilu w którym uprawiano zboża i ziemniaki. Hodowano kilka sztuk bydła, świń, kury, gęsi, koń. Ciężar prowadzenia gospodarstwa spoczywał na matce wnioskodawcy oraz nim samym albowiem jego ojciec zatrudniony był poza gospodarstwem rolnym. Wnioskodawca wykonywał wszystkie niezbędne prace w gospodarstwie rolnym, poczynając od uprawy pól, zbiorów plonów, codziennych obrządków, kończąc na przygotowaniu pasz, młockach, wywożeniu obornika. Pracę wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców potwierdza przesłuchany w sprawie świadek K. S.. Brak jest dowodów świadczących o tym, że nie pracował stale w gospodarstwie rolnym rodziców przed podjęciem pracy w W.. Wnioskodawca spełnia zatem kryteria pojęcia „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników t.j. osoby bliskiej rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Okres pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia wynosi 3 lata i 2 dni i jest okresem wystarczającym do uzupełnienia okresu ubezpieczenia do 40 lat w oparciu o art.10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o emeryturach i rentach z FUS. Warunek posiadania 40 letniego okresu został przez wnioskodawcę spełniony. Pozostałe przesłanki do nabycia świadczenia przedemerytalnego nie są sporne.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał naruszenie prawa materialnego tj art.2 ust.1 pkt.5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych z uwagi na uwzględnienie przez Sąd I instancji do wymaganego 40 letniego okresu ubezpieczenia na dzień rozwiązania stosunku pracy – okresu ubezpieczenia przypadającego po rozwiązaniu stosunku pracy. Skarżący podniósł, że po doliczeniu okresu uzupełniającego uwzględnionego przez Sąd Okręgowy wnioskodawca nadal nie legitymuje się wymaganym 40 letnim okresem ubezpieczenia przypadającym przed dniem rozwiązania stosunku pracy, bowiem wykazał 39 lat, 9 miesięcy i 9 dni okresu ubezpieczenia.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek podnoszony zarzut naruszenia prawa materialnego – przepisu art. 2 ust.1 pkt.5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jedn. Dz.U. 2013, poz.170) jest zasadny, bowiem Sąd Okręgowy wadliwie obliczył okres ubezpieczenia wnioskodawcy wliczając do okresu składkowego okres pobierania przez niego zasiłku dla bezrobotnych po rozwiązaniu stosunku pracy. Sąd Okręgowy przyjął, że udowodniony w toku postępowania okres uzupełniający (obecnie niekwestionowany przez organ rentowy) wystarcza do spełnienia przesłanki wymaganego 40 letniego okresu ubezpieczenia i zaniechał przeprowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność pracy wnioskodawcy w Zakładzie (...) w S. J. R. od 17 lipca do 3 listopada 1986 roku.

Bezsporną okolicznością jest, że ubiegający się o świadczenie przedemerytalne wnioskodawca A. W., który nadal jest zarejestrowany jako bezrobotny a w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówił przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, w celu nabycia prawa do świadczenia powinien wykazać 40 letni okres ubezpieczenia przypadający przed dniem rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W postępowaniu przed organem rentowym wnioskodawca wykazał do dnia rozwiązania stosunku pracy łączny okres składkowy i nieskładkowy 36 lat, 9 miesięcy i 7 dni. Po doliczeniu okresu uzupełniającego w ilości 3 lat i 2 dni udowodnionego przez Sądem Okręgowym wnioskodawca legitymuje się łącznym okresem ubezpieczenia 39 lat, 9 miesięcy i 9 dni.

Sąd Apelacyjny postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe przez przeprowadzenie dowodu na okoliczność pracy wnioskodawcy w Zakładzie (...) w S. J. R. od 17 lipca do 3 listopada 1986 roku. Na okoliczność tego zatrudnienia wnioskodawca złożył zaświadczenie wystawione w dniu 3 listopada 1986 roku przez J. R. prowadzącego Zakład (...) w S., z którego wynika, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku pomoc ślusarza od 17 lipca 1986 roku do 3 listopada 1986 roku i został zwolniony na własną prośbę (zaświadczenie k.13 akt kapitału początkowego). Zaświadczenie to następnie posłużyło do wydania w dniu 12 listopada 1986 roku skierowania do pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K., o czym świadczy dokonana na nim adnotacja, a pracę w tym Przedsiębiorstwie wnioskodawca rozpoczął 13 listopada 1986 roku. Organ rentowy nie uznał tego okresu zatrudnienia z uwagi na to, że pracodawca nie zgłosił wnioskodawcy do ubezpieczenia społecznego i nie opłacił należnych składek.

Sąd Apelacyjny przeprowadził uzupełniająco dowód z zeznań wnioskodawcy przesłuchując go w charakterze strony w trybie art.299 KPC na rozprawie apelacyjnej. Wnioskodawca wskazał, że podjął zatrudnienie w Zakładzie (...) i pracował jako pomoc ślusarza ale z uwagi na bardzo niskie zarobki rozwiązał stosunek pracy, nie wiedząc, że pracodawca nie opłacił składek na ubezpieczenie. Należy zważyć, że w chwili tego zatrudnienia obowiązującą definicję zawierały przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz.267). Przepis art. 9 tej ustawy stanowił, że za okresy zatrudnienia na obszarze Państwa Polskiego uważa się okresy zatrudnienia wykonywanego na terenach wchodzących w skład Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz zatrudnienia na terenach wchodzących w skład Państwa Polskiego przed ustaleniem jego obecnych granic, przy czym w myśl art. 11 ust.1 okresami zatrudnienia, wymaganymi do uzyskania świadczeń określonych w ustawie, są okresy pozostawania w stosunku pracy, w czasie których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński albo opiekuńczy.

Obecnie do kwalifikacji tego okresu dla celów ustalania stażu ubezpieczeniowego odnosi się przepis art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie którego za okresy składkowe uważa się przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne, między innymi okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego. Przepis ten został przeniesiony z ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), która w miejsce dotychczasowych okresów zatrudnienia, równorzędnych i zaliczanych wprowadziła okresy składkowe i nieskładkowe. Z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę związany jest obowiązek ubezpieczenia społecznego oraz obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, co wynika z art. 6 ust. 1 pkt ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Obowiązek taki istniał również przed wejściem w życie tej ustawy z tym, że składki na ubezpieczenie społeczne opłacał pracodawca z własnych środków, a pracownik nie miał wpływu na wywiązywanie się pracodawcy z tego obowiązku. W konsekwencji dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 2 tej ustawy nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę faktu opłacenia przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne. Dla potwierdzenia takiej wykładni należy wskazać uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1994 r. II UZP 5/94 (OSNP 1994/6/97), w której Sąd

najwyższy wyraził pogląd, że pracownikowi można uwzględnić okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin wykonywanego przed 15 listopada 1991 r., za które pracodawca nie odprowadził składek na ubezpieczenie.

Zgodnie z § 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412 ze zm.) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, jak również możliwość udowodnienia okresu składkowego zeznaniami świadków. Nie ma tu mowy o obowiązku przedkładania dowodów stwierdzających zgłoszenie do ubezpieczenia i opłacanie składek. Zapisy w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zgłoszeniu lub braku zgłoszenia do ubezpieczenia pracownika przez pracodawcę mającego taki obowiązek mogą być brane pod uwagę przy ocenie wiarygodności dokumentu lub innego dowodu stwierdzającego zatrudnienie. Jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu został udowodniony, okres tego zatrudnienia jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia.

Uwzględnienie okresu zatrudnienia od 17 lipca do 3 listopada 1986 roku w ilości 3 miesięcy i 17 dni i doliczenie go do udowodnionego okresu ubezpieczenia, powoduje, że wnioskodawca legitymuje się łącznym okresem składkowym, nieskładkowym i uzupełniającym – 40 lat i 27 dni, przypadającym do dnia rozwiązania stosunku pracy i tym samym spełnia przesłanki wymienione w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych do nabycia prawa do świadczenia.

Z tych względów zaskarżony wyrok odpowiada prawu i Sąd Apelacyjny na podstawie powołanych powyżej przepisów oraz na mocy art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.